ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 18.12.2025
COM(2025) 761 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

για την αξιολόγηση των βασικών ευρημάτων των πιλοτικών μελετών που εκπονήθηκαν βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2016/792 για τους εναρμονισμένους δείκτες τιμών καταναλωτή και τον δείκτη τιμών κατοικιών

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/792[1] θεσπίζει κοινό πλαίσιο για την ανάπτυξη, την παραγωγή και τη διάδοση του εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή (στο εξής: ΕνΔΤΚ), του εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή με σταθερούς φορολογικούς συντελεστές (ΕνΔΤΚ-ΣΦ), του δείκτη τιμών για τις ιδιοκατοικούμενες κατοικίες (στο εξής: ΔΤΙΚ) και του δείκτη τιμών κατοικιών (στο εξής: ΔΤΚατ). Οι τέσσερις αυτοί δείκτες αναφέρονται από κοινού ως «εναρμονισμένοι δείκτες».

Το άρθρο 8 του κανονισμού δίνει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να δρομολογεί τη διεξαγωγή προαιρετικών πιλοτικών μελετών από τα κράτη μέλη. Αυτό μπορεί να πραγματοποιείται όποτε απαιτούνται βελτιωμένες βασικές πληροφορίες για την κατάρτιση των εναρμονισμένων δεικτών ή όταν οι εναρμονισμένοι δείκτες πρέπει να καταστούν περισσότερο συγκρίσιμοι.

Ο γενικός προϋπολογισμός της ΕΕ συμβάλλει στη χρηματοδότηση των εν λόγω πιλοτικών μελετών, κατά περίπτωση.

Οι εν λόγω μελέτες πρέπει να αξιολογούν την εφικτότητα της συλλογής βελτιωμένων βασικών πληροφοριών ή της υιοθέτησης νέων μεθοδολογικών προσεγγίσεων.

Η Επιτροπή (Eurostat) πρέπει να αξιολογεί τα αποτελέσματα των πιλοτικών μελετών σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και τους κύριους χρήστες των εναρμονισμένων δεικτών. Στο πλαίσιο αυτό, λαμβάνει υπόψη τα οφέλη των βελτιωμένων βασικών πληροφοριών ή των νέων μεθοδολογικών προσεγγίσεων σε σχέση με το πρόσθετο κόστος της παραγωγής εναρμονισμένων δεικτών.

Ανά πενταετία, σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/792, η Επιτροπή πρέπει να υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αξιολογώντας, κατά περίπτωση, τα βασικά ευρήματα των πιλοτικών μελετών. Η πρώτη έκθεση υποβλήθηκε τον Δεκέμβριο του 2020. Η παρούσα είναι η δεύτερη έκθεση, που πρέπει να υποβληθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025.

Στην πρώτη έκθεση [2] αξιολογήθηκαν τα βασικά ευρήματα των πιλοτικών μελετών για την περίοδο εφαρμογής 2016-2017. Η παρούσα έκθεση καλύπτει πιλοτικές μελέτες που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις από τον γενικό προϋπολογισμό της ΕΕ για την περίοδο 2018-2022. Τα τελευταία χρόνια έχουν δρομολογηθεί και άλλοι γύροι μελετών, αλλά οι μελέτες αυτές βρίσκονται υπό εξέλιξη και δεν μπορούν ακόμη να αξιολογηθούν.

Ο συνολικός προϋπολογισμός που δεσμεύτηκε για επιχορηγήσεις για τον ΕνΔΤΚ κατά την περίοδο 2018-2022 ανήλθε σε 5 548 290 EUR. Περίπου το 65 % του ποσού αυτού διατέθηκε για πιλοτικές μελέτες. Ο προϋπολογισμός που δεσμεύτηκε για επιχορηγήσεις στο πλαίσιο των ΔΤΚατ/ΔΤΙΚ ανήλθε σε 2 640 861 EUR. Περίπου το 20 % του ποσού αυτού διατέθηκε για πιλοτικές μελέτες.

---

[1] Κανονισμός (ΕΕ) 2016/792 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2016, για τους εναρμονισμένους δείκτες τιμών καταναλωτή και τον δείκτη τιμών κατοικιών και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2494/95 του Συμβουλίου (ΕΕ L 135 της 24.5.2016, σ. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/792/oj).

[2] Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για την αξιολόγηση των κύριων πορισμάτων των πιλοτικών μελετών που εκπονήθηκαν βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2016/792 για τους εναρμονισμένους δείκτες τιμών καταναλωτή και τον δείκτη τιμών κατοικιών, [COM(2020) 810 final της 14ης Δεκεμβρίου 2020], eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0810&qid=1763626037139.

2. ΠΙΛΟΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

2.1. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Εφαρμόστηκαν δύο γενικές προτεραιότητες για πιλοτικές μελέτες σχετικά με τον ΕνΔΤΚ: βελτίωση των μεθοδολογιών και νέες πηγές δεδομένων για τον ΕνΔΤΚ.

Οι προτεραιότητες αυτές αντικατοπτρίζουν τη διαρκή ανάγκη να είναι ο ΕνΔΤΚ συναφής και μεθοδολογικά ορθός. Η συλλογή δεδομένων πρέπει επίσης να εκσυγχρονιστεί ως απόκριση στις αλλαγές καταναλωτικών προτύπων, στη διαθεσιμότητα δεδομένων και στην εξελισσόμενη ψηφιακή οικονομία, ενώ παράλληλα θα διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/792.

Η κύρια προτεραιότητα των νέων μεθοδολογιών για τον ΕνΔΤΚ είναι η βελτίωση των στατιστικών εργαλείων που χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση του εν λόγω δείκτη. Στόχος είναι ο ΕνΔΤΚ να παραμένει θεωρητικά ορθός, αποτελεσματικός έναντι των μεταβαλλόμενων καταναλωτικών προτύπων και συνεπής προς τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά τη μέτρηση των τιμών. Οι μελέτες που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο αυτής της δραστηριότητας περιλάμβαναν εργασίες σχετικά με μεθόδους για την αποτύπωση της ψηφιοποίησης, την προσαρμογή της ποιότητας και τις πολυμερείς μεθόδους δεικτών. Τα θέματα αυτά αφορούν μακροχρόνια μεθοδολογικά ζητήματα και νέες προκλήσεις που προκύπτουν από την πιο σύνθετη δυναμική της κατανάλωσης. Στόχος είναι να διασφαλιστεί ότι ο ΕνΔΤΚ μετρά τον πληθωρισμό με μεγαλύτερη ακρίβεια και συγκρισιμότητα μεταξύ των κρατών μελών, ενώ παράλληλα διασφαλίζεται η προετοιμασία του για μελλοντικά στατιστικά πρότυπα.

Η δεύτερη προτεραιότητα είναι να ενσωματωθούν δεδομένα από εναλλακτικές πηγές στον ΕνΔΤΚ. Στόχος είναι ο εκσυγχρονισμός της συλλογής δεδομένων σύμφωνα με την ψηφιοποίηση των αγορών λιανικής, με σκοπό τη βελτίωση της κάλυψης, της αποτελεσματικότητας και της χρονικής συνέπειας. Οι χρηματοδοτούμενες μελέτες κάλυπταν δεδομένα από σαρωτές, δεδομένα από ιστοσυγκομιδή και ενσωμάτωση διαφόρων πηγών. Αυτό αντικατοπτρίζει την ανάγκη προσαρμογής των στατιστικών στοιχείων για τις τιμές καταναλωτή σε ένα περιβάλλον όπου πολλές πληροφορίες καταγράφονται ηλεκτρονικά. Αυτό απαιτεί όχι μόνο νέες υποδομές ΤΠ, αλλά και αναθεωρημένες στατιστικές μεθόδους για την αξιόπιστη ενσωμάτωση διαφόρων πηγών.

Υπάρχει ως έναν βαθμό εννοιολογική επικάλυψη μεταξύ των δύο προτεραιοτήτων, παρόλο που παρουσιάζονται χωριστά. Αρκετά εθνικά έργα κάλυπταν κατ' ανάγκη και τις δύο προτεραιότητες, όπως η εφαρμογή πολυμερών μεθόδων δεικτών στα δεδομένα συναλλαγών ή στα δεδομένα από ιστοσυγκομιδή. Η έκθεση περιγράφει τις εργασίες αυτές στο πλαίσιο του σχετικού μεθοδολογικού θέματος και παρέχει διασταυρούμενες παραπομπές, όπου απαιτείται.

2.2. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΑΝ

Πιλοτικές μελέτες σχετικά με τις μεθόδους αποτύπωσης της ψηφιοποίησης

Στο πλαίσιο των εν λόγω πιλοτικών μελετών εξετάστηκε ο τρόπος με τον οποίον ο ΕνΔΤΚ μπορεί να προσαρμοστεί στις νέες μορφές κατανάλωσης στην ψηφιακή οικονομία. Στόχος ήταν να εντοπιστούν μέθοδοι και πηγές δεδομένων για τη μέτρηση

των τιμών των υπηρεσιών που βασίζονται σε πλατφόρμες και των διασυνοριακών αγορών μέσω διαδικτύου, καθώς επίσης να βελτιωθεί ο σχεδιασμός των δειγμάτων. Πραγματοποιήθηκαν εργασίες για να δοκιμαστεί η εφικτότητα της αποτύπωσης υπηρεσιών συνεργατικής οικονομίας, και προέκυψαν πειραματικοί δείκτες από διοικητικά στοιχεία. Άλλες μελέτες περιλάμβαναν διασυνοριακές αγορές μέσω διαδικτύου και στο πλαίσιό τους αναπτύχθηκαν μέθοδοι για τον ποσοτικό προσδιορισμό των ποσοστών των διαδικτυακών δαπανών και για την ενσωμάτωσή τους σε δείκτες για κατηγορίες όπως τα είδη ένδυσης και υπόδησης. Η διενέργεια παράλληλων δοκιμών κατέδειξε μετρήσιμες επιπτώσεις στα ετήσια ποσοστά. Οι μεθοδολογικές εργασίες αφορούσαν επίσης τον σχεδιασμό δειγμάτων για την ψηφιοποίηση και στο πλαίσιό τους δοκιμάστηκαν βελτιστοποιημένες μέθοδοι κατανομής με βάση τη διακύμανση των δαπανών και των τιμών.

Πιλοτικές μελέτες σχετικά με τις μεθόδους προσαρμογής της ποιότητας

Στο πλαίσιο των εν λόγω πιλοτικών μελετών εξετάστηκε ο τρόπος με τον οποίον οι αλλαγές στην ποιότητα των προϊόντων μπορούν να αποτυπωθούν καλύτερα στον ΕνΔΤΚ, ώστε να μειωθεί η μεροληψία που προκύπτει από τον κύκλο εργασιών ή την επανακυκλοφορία προϊόντων. Στόχος ήταν να δοκιμαστούν και να βελτιωθούν οι μέθοδοι και να αναπτυχθούν εργαλεία στους τομείς στους οποίους οι παραδοσιακές μέθοδοι αλληλεπικάλυψης δεν επαρκούν. Με τις μελέτες διαπιστώθηκε ότι τα ηδονικά μοντέλα χρονοσειρών αποτύπωναν καλύτερα τη δυναμική των τιμών που προσαρμόζονται βάσει ποιότητας απ' ό,τι οι βασικοί μέσοι όροι, ιδίως για αγαθά που χαρακτηρίζονται από συχνές αλλαγές μοντέλων. Άλλες εργασίες αφορούσαν την επανακυκλοφορία προϊόντων στα σουπερμάρκετ μέσω του συνδυασμού πολυμερών δεικτών με ηδονικές προσεγγίσεις για τη διατήρηση της συνέχειας. Περαιτέρω έργα δημιούργησαν βοηθήματα για τους φορείς συλλογής τιμών, συμπεριλαμβανομένων δενδροδιαγραμμάτων αποφάσεων για μεθόδους προσαρμογής και διευρυμένων χαρακτηριστικών προϊόντων σχετικά με τα διαδικτυακά δεδομένα και τα δεδομένα από σαρωτές.

Πιλοτικές μελέτες σχετικά με πολυμερείς μεθόδους

Οι εν λόγω πιλοτικές μελέτες διερεύνησαν τον τρόπο με τον οποίον θα μπορούσαν να εφαρμοστούν πολυμερείς μέθοδοι δεικτών για τη δημιουργία σειρών ΕνΔΤΚ από μεγάλα σύνολα δεδομένων υψηλού κύκλου εργασιών, όπως δεδομένα από σαρωτές και δεδομένα από ιστοσυγκομιδή. Δοκιμάστηκαν διάφορες προσεγγίσεις και αξιολογήθηκαν οι επιδόσεις τους στο πλαίσιο εναλλακτικών στρατηγικών συνένωσης και αλυσοποίησης. Διάφορες μελέτες επικεντρώθηκαν σε ομάδες προϊόντων όπως τα τρόφιμα, τα είδη ένδυσης, οι συσκευές και τα ηλεκτρονικά είδη, και κατέδειξαν τις επιδόσεις των οικείων μεθόδων τόσο σε σταθερές όσο και σε ασταθείς αγορές. Στο πλαίσιο της έρευνας εξετάστηκαν επίσης προκλήσεις όπως i) η χρονική επέκταση των δεικτών, ii) η εξαγωγή διαστρωματώσεων όταν οι πληροφορίες για τα προϊόντα είναι περιορισμένες, και iii) η ενσωμάτωση εργαλείων επικύρωσης στα συστήματα παραγωγής. Συνολικά, οι εργασίες αυτές παρείχαν αξιόπιστα στοιχεία σχετικά με την εφικτότητα και τον σχεδιασμό πολυμερών μεθόδων για τα στατιστικά στοιχεία τιμών καταναλωτή.

Πιλοτικές μελέτες σχετικά με τα δεδομένα από σαρωτές

Στο πλαίσιο διαφόρων έργων διερευνήθηκε η χρήση δεδομένων από σαρωτές τα οποία αντλήθηκαν από εμπόρους λιανικής πώλησης σχετικά με τον ΕνΔΤΚ. Δόθηκε έμφαση σε διατερματικές διαδικασίες, από την απόκτηση και τον καθαρισμό δεδομένων έως την ταξινόμηση και την κατάρτιση δεικτών. Πραγματοποιήθηκαν εργασίες σχετικά με τη δημιουργία συστημάτων για τη διαχείριση μεγάλων συνόλων δεδομένων με την εφαρμογή φίλτρων για ακραίες τιμές και τον σχεδιασμό ροών εργασίας κατάλληλων για αγαθά υψηλής συχνότητας και υψηλού κύκλου εργασιών (όπως τρόφιμα, ποτά, οικιακές συσκευές και είδη προσωπικής φροντίδας). Στο πλαίσιο ορισμένων πιλοτικών έργων δοκιμάστηκε επίσης η μηχανική μάθηση για την ταξινόμηση των προϊόντων με σκοπό τη μείωση της μη αυτόματης κωδικοποίησης. Ορισμένα κράτη μέλη διερεύνησαν επίσης κατάλληλους μαθηματικούς τύπους δεικτών και πραγματοποίησαν δοκιμές διμερών δεικτών και στρατηγικών αλυσοποίησης στο πλαίσιο της μηνιαίας κατάρτισης.

Πιλοτικές μελέτες σχετικά με δεδομένα από ιστοσυγκομιδή

Στο πλαίσιο των εν λόγω πιλοτικών μελετών δοκιμάστηκε η εφικτότητα της ιστοσυγκομιδής για τον ΕνΔΤΚ σε τομείς όπως τα είδη ένδυσης, τα ηλεκτρονικά είδη, οι υπηρεσίες μεταφορών και τα τουριστικά προϊόντα (π.χ. αεροπορικοί ναύλοι και οργανωμένες διακοπές). Στο πλαίσιο των έργων αναπτύχθηκαν αυτοματοποιημένα εργαλεία συγκομιδής, ενίοτε σε συνδυασμό με μηχανική μάθηση για την ταξινόμηση των προϊόντων. Διερευνήθηκαν επίσης στατιστικά μοντέλα για τη βελτίωση της κατάρτισης των δεικτών. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα δεδομένα από ιστοσυγκομιδή συνδέθηκαν με παραδοσιακά δεδομένα ή δεδομένα από σαρωτές για την παραγωγή πειραματικών δεικτών (π.χ. για φορητούς υπολογιστές, τιμές ξενοδοχείων και ηλεκτρονικά είδη ευρείας κατανάλωσης). Η επιχειρησιακή χρήση εξακολουθεί να είναι περιορισμένη, αλλά η ιστοσυγκομιδή έχει ήδη αντικαταστήσει τη μη αυτόματη συλλογή ή έχει προστεθεί σε αυτήν για ορισμένες ομάδες προϊόντων και έχει καταδείξει σαφείς δυνατότητες για ευρύτερη εφαρμογή.

Πιλοτικές μελέτες σχετικά με την ενσωμάτωση τιμών από διαφορετικές πηγές δεδομένων

Στο πλαίσιο των εν λόγω πιλοτικών μελετών διερευνήθηκε ο τρόπος με τον οποίο θα μπορούσαν να συνδυαστούν διάφορες ροές δεδομένων με στόχο τη βελτίωση της κάλυψης, της χρονικής συνέπειας και της ακρίβειας του ΕνΔΤΚ. Δόθηκε έμφαση κυρίως στα ενοίκια και σε άλλους τομείς στους οποίους τα παραδοσιακά στοιχεία των ερευνών είναι δαπανηρά ή ελλιπή. Πραγματοποιήθηκαν εργασίες για την ενσωμάτωση διοικητικών δεδομένων σχετικά με τις ιδιωτικές μισθώσεις από κλαδικές ομοσπονδίες. Με τον τρόπο αυτόν αυξήθηκε σημαντικά ο αριθμός των διαθέσιμων παρατηρήσεων και γεωγραφικών λεπτομερειών. Στο πλαίσιο άλλων μελετών διερευνήθηκε η χρήση διαδικτυακών διαφημιστικών δεδομένων και συνόλων δεδομένων από επαγγελματίες ιδιοκτήτες ακινήτων για τους δείκτες ενοικίασης. Τέθηκαν υπό δοκιμή η μέθοδος του μοντέλου αντιστοίχισης και η ηδονική μέθοδος για την ενσωμάτωση αυτών των δεδομένων. Στο πλαίσιο ευρύτερων πιλοτικών έργων αναπτύχθηκαν ροές εργασίας για τον συνδυασμό δεδομένων από σαρωτές, δεδομένων από ιστοσυγκομιδή και από επιτόπιες έρευνες σε ολοκληρωμένες ροές εργασίας για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που αφορούν την ταξινόμηση, τον τεκμαρτό υπολογισμό και τη συνέπεια μεταξύ των πηγών.

3. ΠΙΛΟΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

3.1. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Οι πιλοτικές μελέτες σχετικά με τους δείκτες τιμών των κατοικιών επικεντρώθηκαν σε τρεις κύριες προτεραιότητες: i) βελτίωση της συχνότητας και της χρονικής συνέπειας του ΔΤΚατ και του ΔΤΙΚ, ii) βελτίωση της συγκρισιμότητας των συντελεστών στάθμισης του ΔΤΙΚ, και iii) αντιμετώπιση συγκεκριμένων μεθοδολογικών ζητημάτων κατά την κατάρτιση του ΔΤΙΚ.

Σκοπός της πρώτης δέσμης έργων ήταν να διερευνηθεί η δυνατότητα κατάρτισης μηνιαίων ή προκαταρκτικών δεικτών πέραν της τριμηνιαίας συχνότητας και της προθεσμίας των 85 ημερών που απαιτείται επί του παρόντος δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2016/792. Στόχος είναι να αυξηθεί η συνάφεια των δεικτών αυτών για τους χρήστες και να διευκολυνθεί ενδεχομένως η ενσωμάτωση του ΔΤΙΚ στον ΕνΔΤΚ. Μια δεύτερη ομάδα έργων σχεδιάστηκε με σκοπό την ευθυγράμμιση των συντελεστών στάθμισης του ΔΤΙΚ με τον κανονισμό (ΕΕ) 2023/1470[3] για την παραγωγή εναρμονισμένων και επικαιροποιημένων χρονολογικών σειρών. Τέλος, πραγματοποιήθηκαν εργασίες που αφορούσαν ζητήματα μέτρησης προκειμένου να καταβληθούν προσπάθειες για να βελτιωθεί η επεξεργασία των συνιστωσών γης και κατασκευής και να βελτιωθούν οι υποδείκτες (π.χ. οι ιδιοκατασκευές κατοικιών, ανακαινίσεις και εργασίες επισκευής μεγάλης κλίμακας).

Οι δραστηριότητες αυτές αποσκοπούσαν από κοινού στην ενίσχυση των μεθοδολογικών βάσεων του ΔΤΚατ και του ΔΤΙΚ, στη βελτίωση της συγκρισιμότητας μεταξύ των κρατών μελών και στην προετοιμασία για τη μελλοντική ενοποίηση με τα στατιστικά στοιχεία τιμών καταναλωτή.

3.2. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΑΝ

Πιλοτικές μελέτες σχετικά με την κατάρτιση του ΔΤΚατ και/ή του ΔΤΙΚ σε μηνιαία διαστήματα και εντός συντομότερης προθεσμίας

Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/792, ο ΔΤΚατ και ο ΔΤΙΚ πρέπει να καταρτίζονται ανά τρίμηνο και 85 ημερολογιακές ημέρες μετά το τέλος του τριμήνου αναφοράς. Στο πλαίσιο των εν λόγω έργων αναλύθηκε αν οι δείκτες μπορούν να παράγονται σε μηνιαία βάση και εντός συντομότερης προθεσμίας. Στόχος είναι να αυξηθεί η συνάφειά τους για τους χρήστες και, εν τέλει, να καταστεί δυνατή η ενσωμάτωση του ΔΤΙΚ στον ΕνΔΤΚ. Τα έργα αυτά κάλυπταν την έρευνα σχετικά με τις πηγές δεδομένων (π.χ. ιστοσυγκομιδή) και τις τεχνικές εκτίμησης ή παρέκτασης. Στις περιπτώσεις στις οποίες οι μηνιαίες πηγές δεδομένων ήταν διαφορετικές από τις πηγές δεδομένων που χρησιμοποιούνται επί του παρόντος για τους τριμηνιαίους δείκτες, χρειάστηκε να διερευνηθούν μέθοδοι για τον συνδυασμό αυτών των πηγών.

Στο πλαίσιο πιλοτικών μελετών σε τρία κράτη μέλη διερευνήθηκε η εφικτότητα της παραγωγής δεικτών για τις τιμές των κατοικιών με αυξημένη χρονική συνέπεια και συχνότητα. Αρχικός στόχος ήταν να τροποποιηθεί η διαδικασία συλλογής δεδομένων

[3] Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2023/1470 της Επιτροπής, της 17ης Ιουλίου 2023, για τον καθορισμό των μεθοδολογικών και τεχνικών προδιαγραφών σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/792 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τον δείκτη τιμών κατοικιών και τον δείκτη τιμών για τις ιδιοκατοικούμενες κατοικίες, και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1148 της Επιτροπής (ΕΕ L 181, 18.7.2023, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2023/1470/oj).

ή να εξεταστούν διάφορες πηγές δεδομένων. Ο δεύτερος στόχος επιτεύχθηκε με την εξεύρεση μεθόδων εκτίμησης που καθιστούν δυνατό τον υπολογισμό ενός αξιόπιστου δείκτη με ελάχιστα (ή λιγότερα) διαθέσιμα δεδομένα. Εντοπίστηκαν επίσης ακριβέστερα σύνολα δεδομένων, με αποτέλεσμα την κατάρτιση αξιόπιστων δεικτών με μεγαλύτερη συχνότητα. Οι μελέτες βασίστηκαν σε νέες πηγές δεδομένων, όπως οι τιμές των κατασκευών, οι πληροφορίες από ιστοσυγκομιδή και τα βελτιωμένα σύνολα διοικητικών δεδομένων. Με τον τρόπο αυτόν, κατέδειξαν, αφενός, τις δυνατότητες αύξησης της συχνότητας και της χρονικής συνέπειας των δεικτών τιμών και, αφετέρου, τους σχετικούς περιορισμούς.

Πιλοτικές μελέτες σχετικά με τη βελτίωση των συντελεστών στάθμισης του ΔΤΙΚ

Τα κράτη μέλη πρέπει να παρέχουν στη Eurostat συντελεστές στάθμισης του ΔΤΙΚ σύμφωνα με την κατανομή που ορίζεται στο άρθρο 22 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1148[4]. Η εν λόγω νομοθεσία δεν προσδιόριζε πηγές δεδομένων ή μεθόδους για τη διασφάλιση της συγκρισιμότητας, και ως εκ τούτου η Eurostat άρχισε να εργάζεται για την κατάρτιση εκτελεστικής πράξης για τον καθορισμό κοινών προτύπων ποιότητας. Η διαδικασία αυτή οδήγησε στην έκδοση του κανονισμού (ΕΕ) 2023/1470, ο οποίος καθορίζει λεπτομερείς προδιαγραφές για τους εν λόγω συντελεστές στάθμισης.

Στο πλαίσιο αυτό, δύο κράτη μέλη που συμμετείχαν στα πιλοτικά έργα αναθεώρησαν και επικαιροποίησαν τους οικείους συντελεστές στάθμισης και τους δείκτες τους. Τους δόθηκε επίσης η ευκαιρία να υλοποιήσουν έργα στον τομέα αυτόν. Τα έργα αυτά αναμενόταν να παραγάγουν συντελεστές στάθμισης που συνάδουν με τον κανονισμό. Στη συνέχεια, ήταν δυνατόν να καταρτιστούν επικαιροποιημένες χρονολογικές σειρές για τους συντελεστές στάθμισης από το 2010 και έπειτα και να αποσταλούν τα προκύπτοντα δεδομένα στην Eurostat.

Στο πλαίσιο πιλοτικών μελετών σε δύο κράτη μέλη αξιολογήθηκαν οι πηγές των συντελεστών στάθμισης και η ευθυγράμμισή τους με το σχέδιο εκτελεστικής πράξης για τον ΔΤΙΚ και τον ΔΤΚατ. Τα ζητήματα που διερευνήθηκαν περιλάμβαναν την επικαιροποίηση των συντελεστών στάθμισης έως το τελευταίο τρίμηνο του προηγούμενου έτους, όπως προβλέπεται από τον κανονισμό. Εξετάστηκαν επίσης η συνάφεια και η εφικτότητα του υπολογισμού συντελεστή στάθμισης για τις «Υφιστάμενες κατοικίες που αποκτώνται από τα νοικοκυριά» (που αποτελεί επίσης υποδείκτη του ΔΤΙΚ).

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΙΛΟΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Η Επιτροπή αξιολογεί και εγκρίνει τις τελικές εκθέσεις σχετικά με τις πιλοτικές μελέτες. Τα αποτελέσματα κοινοποιούνται στις εθνικές στατιστικές υπηρεσίες, στις χώρες της ΕΖΕΣ και στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Τα έργα παρουσιάστηκαν σε ετήσια εργαστήρια, και οι τελικές εκθέσεις κυκλοφόρησαν μέσω διαδικτυακής

[4] Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2020/1148 της Επιτροπής, της 31ης Ιουλίου 2020, για τον καθορισμό των μεθοδολογικών και τεχνικών προδιαγραφών σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/792 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τους εναρμονισμένους δείκτες τιμών καταναλωτή και τον δείκτη τιμών κατοικιών (ΕΕ L 252 της 4.8.2020, σ. 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/1148/oj).

πλατφόρμας, ώστε τα πορίσματα να μπορούν να κοινοποιούνται και να συζητούνται από στατιστικολόγους. Η ανταλλαγή αυτή συμβάλλει στον εντοπισμό βέλτιστων πρακτικών και δημιουργεί κοινή αντίληψη σχετικά με τις μεθοδολογικές επιλογές, κάτι που με τη σειρά του συμβάλλει στη βελτίωση της συγκρισιμότητας του ΕνΔΤΚ.

Οι πιλοτικές μελέτες σχετικά με τις μεθοδολογικές εργασίες οδήγησαν στην ανάδειξη νέων εργαλείων και προσεγγίσεων για τον ΕνΔΤΚ. Οι πολυμερείς μέθοδοι δεικτών δοκιμάστηκαν εκτενώς και αποδείχθηκαν αποτελεσματικές για πολλές ομάδες προϊόντων. Αυτό παρέχει ισχυρά στοιχεία που αποδεικνύουν ότι μπορούν να βελτιώσουν τη συνέχεια και τη συγκρισιμότητα. Οι εργασίες για την προσαρμογή της ποιότητας επιβεβαίωσαν επίσης ότι οι ηδονικές τεχνικές βελτιώνουν τη διαχείριση της επανακυκλοφορίας προϊόντων και της ταχείας αλλαγής της ποιότητάς τους.

Τα έργα για την ψηφιοποίηση αφορούσαν αναδυόμενους διαύλους κατανάλωσης και τον επανασχεδιασμό δειγμάτων για τον ΕνΔΤΚ, λαμβανομένης υπόψη της διαθεσιμότητας διαδικτυακών δεδομένων. Οι πειραματικοί δείκτες για τις υπηρεσίες στέγασης και μεταφορών υπολογίστηκαν με βάση διοικητικά δεδομένα σχετικά με τις πλατφόρμες ανταλλαγών. Οι έρευνες χρησιμοποιήθηκαν επίσης για την αποτύπωση των διασυνοριακών δαπανών μέσω διαδικτύου. Μελέτες σχετικά με τον σχεδιασμό των δειγμάτων κατέδειξαν ότι η αποδοτικότητα μπορεί να αυξηθεί με την ανακατανομή των πόρων σύμφωνα με τους συντελεστές στάθμισης των δαπανών και τη διακύμανση των τιμών. Οι προσεγγίσεις αυτές ανέδειξαν βιώσιμες μεθόδους για την αντιμετώπιση της ψηφιοποίησης στο πλαίσιο του ΕνΔΤΚ.

Στο πλαίσιο πιλοτικών έργων τέθηκε υπό δοκιμή και επεκτάθηκε επίσης η χρήση νέων πηγών δεδομένων. Χάρη στα έργα για τα δεδομένα από σαρωτές και από ιστοσυγκομιδή διευρύνθηκε το φάσμα των εναλλακτικών πηγών. Οι εργασίες σχετικά με τα δεδομένα από σαρωτές προχώρησαν από την ανάλυση εφικτότητας στην ανάπτυξη συστημάτων παραγωγής. Ορισμένα κράτη μέλη χρησιμοποιούν ήδη τα συστήματα παραγωγής για επιλεγμένες ομάδες προϊόντων, ενώ άλλα προετοιμάζονται για τη χρησιμοποίησή τους. Στο πλαίσιο των έργων δημιουργήθηκαν τακτικές διαδικασίες για την επεξεργασία δεδομένων, αναπτύχθηκαν εργαλεία μηχανικής μάθησης για την ταξινόμηση και δοκιμάστηκαν μέθοδοι για τη διαχείριση των χαρακτηριστικών που λείπουν. Τα δεδομένα από σαρωτές έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικά όσον αφορά τη διεύρυνση της κάλυψης και την αύξηση της συχνότητας παρατήρησης, μειώνοντας παράλληλα το κόστος συλλογής.

Τα έργα ιστοσυγκομιδής κατέδειξαν τις δυνατότητες της αυτοματοποιημένης συλλογής δεδομένων σε όλους τους τομείς καταναλωτών. Αποκτήθηκε πείρα όσον αφορά τις τεχνικές συγκομιδής, την ταξινόμηση και τη σύνδεση με τις υφιστάμενες δομές του ΕνΔΤΚ. Στο πλαίσιο διαφόρων πιλοτικών έργων δοκιμάστηκε επίσης η ενσωμάτωση πολλαπλών πηγών. Αυτό κατέδειξε ότι ο συνδυασμός δεδομένων από σαρωτές, διαδικτυακών δεδομένων και διοικητικών δεδομένων είναι εφικτός και βελτιώνει την κάλυψη.

Οι μελέτες επιβεβαίωσαν ότι η μεθοδολογική καινοτομία και οι νέες πηγές δεδομένων συνδέονται στενά. Πολυάριθμες μελέτες κάλυψαν και τις δύο προτεραιότητες με την εφαρμογή πολυμερών μεθόδων στα δεδομένα από σαρωτές ή στα διαδικτυακά δεδομένα. Διευκρίνισαν επίσης τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να ενσωματωθούν επιτυχώς νέες τεχνικές. Ορισμένες μελέτες δεν οδήγησαν σε άμεση

χρήση, αλλά παρείχαν δοκιμασμένες προσεγγίσεις που συμβάλλουν στον σταδιακό εκσυγχρονισμό του ΕνΔΤΚ και του ΔΤΚατ και θέτουν τα θεμέλια για τη βελτίωση της ακρίβειας και της χρονικής συνέπειας των στατιστικών στοιχείων στο μέλλον.

Οι πιλοτικές μελέτες σχετικά με τους δείκτες τιμών των κατοικιών συνέβαλαν στην πρόοδο σε διάφορους τομείς που είναι καίριας σημασίας για τη μελλοντική κατάρτιση του ΔΤΚατ και του ΔΤΙΚ. Οι εργασίες για τη βελτίωση της χρονικής συνέπειας και της συχνότητας κατέδειξαν ότι η μηνιαία κατάρτιση είναι τεχνικά εφικτή. Αυτό ισχύει ιδίως όταν χρησιμοποιούνται διοικητικά αρχεία, δεδομένα για τις κατασκευές ή πηγές ιστοσυγκομιδής. Οι μελέτες αυτές ανέδειξαν επίσης τις πρακτικές δυσκολίες που συνδέονται με τη διασφάλιση επαρκούς κάλυψης, τη σταθερότητα της πρόσβασης σε δεδομένα και τη συνέπεια μεταξύ μηνιαίων και τριμηνιαίων δεικτών. Ωστόσο, τα αποτελέσματα παρέχουν μια βάση για την αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο οι προκαταρκτικοί ή μηνιαίοι δείκτες θα μπορούσαν τελικά να προστεθούν στο υφιστάμενο τριμηνιαίο πλαίσιο, καθιστώντας τα στατιστικά στοιχεία πιο συναφή για σκοπούς χάραξης πολιτικής.

Άλλα έργα αφορούσαν την ποιότητα και τη συγκρισιμότητα των συντελεστών στάθμισης του ΔΤΙΚ και την αντιμετώπιση εννοιολογικών ζητημάτων. Οι εργασίες σχετικά με τους συντελεστές στάθμισης έδωσαν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να δοκιμάσουν τον τρόπο με τον οποίο οι εθνικές πηγές θα μπορούσαν να προσαρμοστούν στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) 2023/1470, ώστε να βελτιωθεί η συνοχή των ιστορικών σειρών και να καταστεί δυνατή η διενέργεια τακτικότερων επικαιροποιήσεων. Τα εν λόγω πιλοτικά έργα είχαν διερευνητικό χαρακτήρα, και δεν είναι όλα τα αποτελέσματα έτοιμα για επιχειρησιακή χρήση. Ωστόσο, παρείχαν πολύτιμα στοιχεία, αποσαφήνισαν μεθοδολογικές προκλήσεις και συνέβαλαν στη δημιουργία της κοινής βάσης γνώσεων που απαιτείται για τη βελτίωση των δεικτών τιμών των κατοικιών σε όλα τα κράτη μέλη.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι πιλοτικές μελέτες που χρηματοδοτήθηκαν κατά την περίοδο 2018-2022 συνέβαλαν σημαντικά στη βελτίωση των στατιστικών στοιχείων της ΕΕ για τις τιμές. Ενίσχυσαν τη μεθοδολογική βάση και τα θεμέλια των δεδομένων του ΕνΔΤΚ, και συνέβαλαν στην πρόοδο όσον αφορά τους δείκτες τιμών των κατοικιών. Αυτό βοηθά τα κράτη μέλη να προσαρμοστούν στην ψηφιοποίηση, στις νέες πηγές δεδομένων και στα εξελισσόμενα στατιστικά πρότυπα. Εκτός από τα άμεσα αποτελέσματά τους, τα έργα αυτά i) διεύρυναν το απόθεμα κοινών γνώσεων, ii) βελτίωσαν τη συγκρισιμότητα μεταξύ των κρατών μελών, και iii) κατέδειξαν τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να εφαρμοστεί η καινοτομία στην πράξη. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι πιλοτικές μελέτες αποτελούν βασικό εργαλείο για τον διαρκή εκσυγχρονισμό των στατιστικών στοιχείων που αφορούν τις τιμές και θα εξακολουθήσει να παρέχει στήριξη στο πλαίσιο αυτό. Παροτρύνει επίσης τα κράτη μέλη να αξιοποιούν ενεργά τις ευκαιρίες χρηματοδότησης που προσφέρει για πιλοτικές μελέτες.